

Ennustajate elu läheb üha keerulisemaks

Kuu aja eest tekitas suurt elevust teade, et kuus Itaalia teadlast ja üks valitsusametnik tunnistati süüdi tapmises, kuna nad ei suutnud ohvriterohke maavärina ohtu õigesti hinnata.

Jutt käib sellest, et süüdimõistetud ei suutnud 2009. aastal kuus päeva enne L'Aquila toimunud ühe ohvriterohkema, 6,3 magnituudise maavärina ohtu õigesti hinnata. Itaalia riskikomitee liikmed kinnitasid elanikele, et oht ei ole suur, ometi hukkus hoonehusude all 309 inimest.

Prokurörid heitsid kaebealustele ette mittetäieliku ning vastuolulise informatsiooni levitamist, seda, et ei antud tegutsemisjuhendeid võimaliku värina puhuks jne.

Näiteid on veelgi. Alles märtsis kirjutati Lõuna-Aafrika Vabariigi uuest seadusest: saata erafirma, kes on teinud vale ilmaennustuse, mis toob kaasa paanika, kuni viieks aastaks trellide taha.

Kaks aastat tagasi pani tollane Vene eriolukordade minister (vastne kaitseminister) Sergei Šoigu Riigiduumale ette karistada meteoroloogide valeproгноoside eest. Oma vastukommentaaris teatas ilmteenistus, et juba sõna „prognoos“ sisaldab mingit määratlematust, sestap absoluutselt täpseid prognoose ei tule kunagi. Ebaõigete ennustuste esinemine tuleneb nii ilmteaduse tasemest kui ka vaatlusvõrgust. Ja et 4-5 päeva prognoosid on saavutanud taseme, mis oli 1970. aastatel järgmiseks päevaks.

Aasta hiljem, s.t tänavu juulis tabas Lõuna-Venemaal Krasnodari krais Krõmski linna uputus, kus hukkus üle 170 inimese. Kuulujutud rääkisid veehoidla lüüside avamisest, et päästa Novorossiiski linn väikese Krõmski hinnaga. Kohalik päästeamet süüdistas sünoptikuid hilise prognoosi andmises.

Mis juhtus tegelikult? Ilmteenistus andis juba ööpäev varem paduvihmahoiatuse, mida hiljem aina korراتi. Vihma tuli aga pool aastanormist, ehk üle 300 mm! Veekogused kogunesid raudtee- ja maanteetammide taha, siis murdsid sealt „tsunamina“ läbi. Päästetööd olid aga mannetud.

Kordus pea sama lugu, mis 2002. aastal naabrite juures Stavropoli krais. Äkktulv uputas toona 102 inimest, hukkus 11 000 karilooma.

Kuhu jäi sünoptikute hoiatus – põrutas Šoigu. Nood pareerisid – paduvihma hoiatus anti, aga seda ei osanud keegi ennustada, et polnud kohta, kuhu seda edastada, sest krai päästetöötajaid polnud tööpostil!

Kümme aastat tagasi taheti Brasiilias sünoptik pooleks aastaks trellide taha saata, sest ennustas karnevali ajaks paduvihma, mida ei tulnud. Prantsusmaal on Météo-France vähemalt 15 korda antud kohtusse vale prognoosi eest. Asjatult.

Eestis oli prognooside täpsus enam kõne all pärast 2005. aasta jaanuari suurtormi. Mäletatavasti oli siis tuuleprognoosiga kõik korras, rekordilise veetõusu ennustamiseks tookord aga riigil vahendeid polnud. Kes olid tookord peamised EMHI kirujad? Muidugi Pärnu maavanem, keda valitsus kritiseeris aeglase tegutsemise pärast, ja rikkur Viktor Siilats, kelle mereäärse villa mööbel sai kahjustatud. Viimane väitis

koguni: „Inglismaal kehtib siia maani vale ilmaennustuse eest surmanuhtlus, seetõttu on Inglismaa ennustajad alati väga täpsed“. Väited, millega saab sealseid sünoptikuid alati lõbustada. Üks kohtuähhvardus pärineb tosina aasta eest, mil keegi Jõgevamaa põllumees süüdistas sünoptikuid, kui rahe hävitas kapsapõllu.

Ain Kallis (Maaleht 22.11.2012)